

A photograph of a blue-painted pavement strip on asphalt with a white checkmark and the word 'ROOKVRIJ' in white capital letters.

✓ ROOKVRIJ

Rapportage 2019 t/m 2022

Programma Rookvrije Generatie Fryslân

Rookvrije Generatie Fryslân
December 2022

Voorwoord

Voor u ligt de eindrapportage van het programma Rookvrije Generatie Fryslân voor de periode 2019 t/m 2022. Eind 2018 kreeg GGD Fryslân vanuit de Bestuurscommissie Gezondheid de opdracht om het programma Rookvrije Generatie Fryslân op te starten. De ambitie was en is dat kinderen in Fryslân rookvrij kunnen opgroeien en we dromen ervan dat er in 2040 geen kinderen meer (beginnen met) roken.

De afgelopen vier jaar hebben we samen met onze partners mooie stappen gezet voor Rookvrije Generatie Fryslân. Hier zijn we erg trots op. In deze rapportage leest u wat er bereikt is en welke ambities een langere looptijd nodig hebben. Ook heeft corona impact gehad door de tijdelijke verandering van focus bij gemeenten en samenwerkingspartners.

We hebben de gezamenlijke ambitie om te komen tot een rookvrij Fryslân. Daarom blijven we ons hiervoor de komende jaren inzetten. Wilt u zich ook inzetten voor Rookvrije Generatie en heeft u behoefte aan ondersteuning of advies?

Neem dan vooral contact met ons op via rookvrijegeneratie@ggdfryslan.nl. (Zie ook pagina 17 voor onze contactgegevens.)

Met vriendelijke groet,

Jantsje Heeringa en Akke Hofstee
programmamaleiders Rookvrije Generatie Fryslân

Goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân is een gezamenlijke ambitie vanuit de Friese Preventieaanpak. Binnen deze samenwerking is Rookvrije Generatie een belangrijk programma

**Friese
Preventie
Aanpak**

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
Start Bestuurscommissie Gezondheid 4 oktober 2018	4
Gerealiseerd t/m november 2022	5
1. Platform Rookvrije Generatie Fryslân	5
2. Projecten Rookvrij opgroeien	7
a. Rookvrije start	7
b. Rookvrij opgroeien	7
c. Rookvrije omgeving	8
1. Rookvrije kinderopvang	8
2. Rookvrije schoolterreinen	9
3. Rookvrij sporten	9
4. Rookvrij spelen en recreëren	10
3. Stoppen met roken	11
4. Publiekscampagnes	12
5. Ondersteuning bedrijfsleven	14
6. Rookvrije Generatie Fryslân in het nieuws; een greep uit de berichten	14
7. Infographic - cijfers in beeld	16
8. Contactgegevens	17

Start | Bestuurscommissie Gezondheid 4 oktober 2018

In de bestuurscommissie van 4 oktober 2018 is besloten het programma Rookvrije Generatie Fryslân op te starten met ingang van november 2018 voor de eerste termijn van vier jaar.

De opdracht is te werken aan:

1. Het opstarten van een platform Rookvrije Generatie Fryslân
2. Projecten Rookvrij opgroeien:
 - a. Rookvrije start
 - b. Rookvrij opvoeden
 - c. Rookvrije omgeving
 1. Rookvrije kinderopvang
 2. Rookvrije schoolterreinen
 3. Rookvrij sporten
 4. Rookvrij spelen en recreëren
3. Stoppen met roken
4. Publiekscampagnes
5. Monitoring en evaluatie

1. Platform Rookvrije Generatie Fryslân

GGD Fryslân bedient alle achttien gemeenten in de provincie. Actiepunten uit het landelijk preventieakkoord (LPA) worden in samenspraak met gemeenten vertaald naar een Friese Preventieaanpak (FPA). Binnen deze aanpak zoeken we aanknopingspunten voor rookvrije omgevingen in verschillende levensfasen. Tevens wordt ingezet op een dekkend netwerk met betrekking tot de stoppen-met-rokenzorg.

Belangrijk binnen de FPA is integraliteit bij de promotie van een gezonde leefstijl. Aandacht voor samenhang tussen de leefstijlthema's uit het LPA (roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht) en onderliggende factoren als sociaaleconomische gezondheidsverschillen en armoede zijn vanzelfsprekend onderdeel van de FPA. En, naast de drie thema's uit het landelijk preventieakkoord, voegt GGD Fryslân in de FPA Psychosociale Gezondheid toe.

**Friese
Preventie
Aanpak**

Gerealiseerd:

- Regiefunctie programmaleiders Rookvrije Generatie vanuit GGD Fryslân.
- 20 mei 2019 ondertekende de toenmalige directeur Publieke Gezondheid, Margreet de Graaf, de partnerovereenkomst van de Alliantie Nederland Rookvrij.
- Weten-Delen-Doen via de nieuwsbrief van de Friese Preventieaanpak en het kanaal 1 sociaal Domein.
- Organiseren van regiobijeenkomsten:
 - In september 2020 is de startbijeenkomst Friese Preventieaanpak georganiseerd.
 - In november 2020 heeft de Leefstijlbijeenkomst Friese Preventieaanpak plaatsgevonden.
 - Op 25 maart 2021 organiseerden Nuchtere Fries en Rookvrije Generatie Fryslân een online inspiratiebijeenkomst voor het onderwijs: 'Heldere school met rookvrij schoolterrein' over de uitdagingen van roken-, alcohol- en drugspreventie in het onderwijs.
 - 22 september 2021 organiseerden Nuchtere Fries, Nuchter over gewicht, Team:Fit en Rookvrije Generatie Fryslân het webinar 'Aan de slag met een gezonde sportomgeving'.
 - 9 december 2021: Platformbijeenkomst Leefstijl voor de Friese gemeenten.
 - 8 juni 2022: Provinciale bijeenkomst; uitreiking Rookvrije Generatie Award Fryslân inclusief voorstelling van DE sTOPPERS.
 - 26 oktober 2022 organiseerden Nuchter over gewicht, Jong Leren Eten en Rookvrije Generatie Fryslân een webinar voor de kinderopvang/gastouders: Bouwt u mee aan een Gezonde Leefstijl?

Gemeenten goed op weg

Gemeenten worden zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken bij Rookvrije Generatie Fryslân en de FPA. Binnen gemeenten zoeken we naar samenwerking met verschillende afdelingen, naast Volksgezondheid, bijvoorbeeld Sociaal Domein, Participatie en Werk, Gebiedsteams en Jeugd, Onderwijs en Sport. Vanuit de GGD zijn niet alleen de programmaleiders Rookvrije Generatie Fryslân betrokken, maar nadrukkelijk ook de medewerkers Jeugdgezondheidszorg, Adviseurs Gezondheidsbevordering, Adviseurs Gezondheidsbeleid en anderen.

Gerealiseerd:

- Alle gemeenten hebben rookpreventie opgenomen in het gezondheidsbeleid. De behoefte aan ondersteuning neemt toe naarmate beleid overgaat in uitvoering.

Niveau 0 Geen plannen of activiteiten rondom Rookvrije Generatie	
Niveau 1 Eerste stappen Rookvrije Generatie gezet/ (nog) geen beleid	11 gemeenten
Niveau 2 Plan Rookvrije Generatie + eerste stappen in uitvoering	5 gemeenten
Niveau 3 Plan Rookvrije Generatie +actieve uitvoering	2 gemeenten

- 16 gemeenten zijn een rookvrije organisatie. *(Bron: Rookvrije Generatie/rookvrij op de kaart)*
- Keuzemenu voor gemeenten.
Er is een keuzemenu ontwikkeld met advies over rookvrij voor inwoners, als organisatie en werkgever en juridische mogelijkheden. Deze menukaart is gedeeld met de ambtenaren Volksgezondheid van de Friese gemeenten. Hen is gevraagd de menukaart te delen met collega's die bezig zijn met sport, economische zaken (voor bedrijven) en participatie en inclusie. De menukaart is tevens opgenomen in de nieuwsbrief van de Friese Preventieaanpak.

Koppeling met overige sectoren

GGD Fryslân werkt samen met veel organisaties en stakeholders. Vanaf 2019 is samenwerking gestart met lokale partijen, zoals:

- Verslavingszorg Noord Nederland (VNN).
- De Friese ziekenhuizen.
- Verloskundigen in Fryslân (i.h.k.v. lokale coalities voor het programma Kansrijke Start).
- Geboorteconsortium Noord Nederland.
- Zorgverzekeraar De Friesland.
- Sport Fryslân, provinciaal en lokaal.
- Team:Fit.
- Diverse welzijnsorganisaties.
- Rijks Universiteit Groningen/UMCG, afdeling TGO.
- Het lokale bedrijfsleven.

Samenwerking landelijke partijen

- Trimbos Instituut: kennisinstituut roken en tabaksontmoediging.
- Pharos: expertisecentrum voor het terugdringen van gezondheidsverschillen.
- Taskforce Rookvrije Start.
- Boink: Rookvrije Kinderopvang.
- Kinderboerderijen Actief: landelijke aanjager Kinderboerderijen Rookvrij.
- NUSO: Alle speelplekken rookvrij.
- NVWA: toezicht en handhaving op het rookverbod.
- Partnership Stoppen met Roken.

2. Projecten Rookvrij opgroeien

a. Rookvrije start

Binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is sinds jaar en dag aandacht voor Rookvrije Start. In Fryslân heeft 3% van de moeders tijdens de zwangerschap (af en toe) gerookt.

(bron: GGD Fryslân, Kindmonitor 2022; 0-3 jaar)

Gerealiseerd:

In 2018 is een scholing aangeboden aan alle JGZ-medewerkers over rookvrij opgroeien. De JGZ-teams ontvangen regelmatig updates over Rookvrije Start en rookvrij opgroeien. Opdracht Rookvrije Start en Rookvrij opgroeien naar de werkgroep Rookvrije Generatie/JGZ. Voor de komende periode willen we meer inzetten op samenwerking binnen het programma Kansrijke Start. Want een Kansrijke Start is ook een Rookvrije Start.

b. Rookvrij opgroeien

De algemene Friese trend: ¹

- Er zijn minder ouders die roken (in 2018 15%, nu 12%) en er wordt minder in huis gerookt (in 2018 5%, nu 3%).
- Het aantal ouders dat rekening houdt met hun rookgedrag bij kinderen is gelijk gebleven (6%).

Roken in huis:¹

- We zien een significante daling in de percentages roken in huis. Deze is van 4,5% in 2018 gedaald naar 3,4% in 2022.
- De daling wordt met name veroorzaakt door de groep ouders van kinderen van 4-12 jaar. Daar is het percentage roken in huis significant gedaald van 5,4% in 2018 naar 3,8% in 2022.
- In de groep ouders van kinderen van 0-3 jaar zien we een stabiel laag percentage roken in huis; 2,6% in 2018 en 2,4% in 2022.

¹ (bron: GGD Fryslân, Kindmonitor 2018; 0-3 jaar, 4-12 jaar 2022; 0-3 jaar, 4-12 jaar)

Gerealiseerd:

- In oktober 2019 hebben alle teams Jeugdgezondheidszorg in Fryslân een werkinstructie, handleiding en richtlijnen ontvangen voor het in kaart brengen van de roekomgeving van het kind (plus instructie voor registratie in kinddossier), het geven van voorlichting hierover en het motiveren tot stoppen met roken.
- Het eerste halfjaar van 2020 heeft een stagiair vanuit Rijksuniversiteit Groningen Business & Policy onderzoek gedaan naar 'het limiteren van de blootstelling aan tweede- en derdehands rook bij kinderen in Fryslân' en een advies uitgebracht. Dit advies wordt meegenomen in de werkgroep Rookvrije Generatie/JGZ en waar mogelijk wordt er interventie op gepleegd.
- In juni 2020 zijn alle jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en consultatiebureau-assistenten van informatie en materialen voorzien over 'Rookvrije Ouders'. Ouders kunnen door de medewerkers doorverwezen worden naar telefonische stoppen-met-rokenoaching. De stoppen-met-rokenoaches van GGD Fryslân draaien mee in deze begeleiding, die landelijk gecoördineerd wordt door Trimbos.

c. Rookvrije omgeving

In april 2020 is een samenwerkingsovereenkomst Ondersteuningstraject Rookvrije Omgeving ondertekend tussen GGD Fryslân en Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (GGD GHOR Nederland) m.b.t. een subsidieverlening van max. € 80.000 door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake Lokale aanpak Rookvrije Generatie 2019-2021. De overeenkomst (periode van subsidieverlening) is vanwege corona met een half jaar verlengd t/m 30 juni 2022. Met deze extra financiële middelen is extra ingezet op het creëren van rookvrije en tabaksvrije omgevingen.

1. Rookvrije kinderopvang

Doelstelling Nationaal Preventieakkoord: in 2020 zijn alle kinderopvanglocaties rookvrij. Rookvrije kinderopvang betekent dat er niet wordt gerookt en dat er geen overdracht van derdehands rook plaatsvindt.

Er is contact gezocht met de Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang (Boink) en er is een inventarisatie uitgezet onder alle 146 kinderopvanghouders in Fryslân over de stand van zaken met betrekking tot Rookvrije Kinderopvang. Daarbij is er advies en begeleiding aangeboden. De uitkomsten zijn geanalyseerd en de vragen van de kinderopvanglocaties zijn opgepakt.

Gerealiseerd:

- 2021: van de 146 houders kinderopvang hebben 46 de vragenlijst ingevuld (31,5%). Van deze 46 houders kinderopvang zijn 43 rookvrij. Dit is een percentage van 93,5%.
- 2022: van de 146 houders kinderopvang hebben we van 75 een reactie gehad of gesproken. 71 organisaties zijn rookvrij. Dit is een percentage van 94%.
- Op 26 oktober 2022 hebben we de online inspiratiesessie 'Bouwt u mee aan een gezonde leefstijl?' georganiseerd voor kinderopvang en gastouders samen met Jong Leren Eten Fryslân en het programma Nuchter Over Gewicht. Thema vanuit Rookvrije Generatie Fryslân; derdehands rook. Voor veel pedagogisch medewerkers was

derdehands rook een onbekend fenomeen. Hierbij een aantal reacties: "Erger dan ik dacht", "Ik had geen idee dat dat derdehands rook zo'n impact kan hebben.", "Heftig, ik kende het niet."

- Op 14 december 2022 een workshop Rookvrije Generatie; derdehands rook voor de pedagogisch medewerkers tijdens de tweedaagse scholing Gezonde Kinderopvang.

2. Rookvrije schoolterreinen

Doelstelling Nationaal Preventieakkoord: vanaf 2020 zijn rookvrije schoolterreinen verplicht.

Gerealiseerd:

- Scholen zijn regelmatig actief geïnformeerd over rookvrije schoolterreinen (en de verplichting hiertoe per 1 augustus 2020) met aanbod voor advies en begeleiding.
- Menukaart ontwikkeld voor voortgezet onderwijs-scholen.
- Lesbrieven in het kader van Wereld Niet Roken Dag ontwikkeld.
- In de tweede helft van 2020 is er geïnventariseerd wat de stand van zaken is qua rookvrije schoolterreinen in de provincie. Tevens zijn de ondersteuningswensen geïnventariseerd. Bijna alle schoolterreinen zijn rookvrij volgens de richtlijnen, vergelijkbaar met de landelijke percentages. Het landelijk percentage rookvrije schoolterreinen is voor het primair onderwijs 98%, voortgezet onderwijs 97% en middelbaar beroepsonderwijs 95% en hoger beroepsonderwijs 92%.
- Inspiratiebijeenkomst 'Heldere school met rookvrij schoolterrein' over de uitdagingen van roken-, alcohol- en drugspreventie in het onderwijs.
- In januari 2021: scholen geïnformeerd over de controles die de NVWA gaat uitvoeren om na te gaan of onderwijsinstellingen het rookverbod op de terreinen naleven. Er is opnieuw ondersteuning aangeboden. Vijf scholen hebben hier gebruik van gemaakt.
- Smokefree Challenge, zie Publiekscampagnes.

Vanuit het onderwijs krijgen we regelmatig signalen over roken aan de rand van het rookvrije schoolplein en overlast in de wijk. Voor de komende periode willen we in samenwerking met de landelijke kennisinstituten hierop in zetten en de scholen adviseren en ondersteunen.

3. Rookvrij sporten

Doelstelling Nationaal Preventieakkoord: in 2020 zijn 2500 sportverenigingen rookvrij. Dit betekent dat de sportterreinen rookvrij zijn of er rookvrije afspraken zijn gemaakt, waarmee wordt geregeld dat kinderen niet meer in aanraking komen met roken. In 2025 zijn (nagenoeg) alle sportverenigingen rookvrij.

Gerealiseerd:

- GGD Fryslân werkt actief samen met Sport Fryslân en Team:Fit om te komen tot rookvrije sportomgevingen.
- 22 september 2021 organiseerden Nuchtere Fries, Nuchter over gewicht, Team:Fit en Rookvrije Generatie Fryslân het webinar 'Aan de slag met een gezonde sportomgeving'.
- Vanuit de Friese Preventieaanpak is in samenwerking met Team:Fit een video gemaakt voor sportverenigingen om hen te inspireren aan de slag te gaan met de onderwerpen

'gezonde sportkantine', 'verantwoord alcoholgebruik' en 'rookvrij sporten' (voorjaar en zomer 2021).

- Werken aan rookvrije sportterreinen werd door de coronamaatregelen bemoeilijkt.

Rookvrije Sportterreinen	2019	2020	2021	2022
Geheel rookvrij	8	44	43	54
Gedeeltelijk rookvrij	22	65	58	70

(Bron: GGD Fryslân en Rookvrije Generatie/rookvrij op de kaart). Alle rookvrije sportclubs zullen we niet in beeld hebben, omdat niet iedere sportclub zich aanmeldt bij Rookvrije Generatie.

4. Rookvrij spelen en recreëren

Doelstelling Nationaal Preventieakkoord: in 2020 zijn alle kinderboerderijen rookvrij. In 2020 is 75% van de speeltuinen rookvrij of zijn er rookvrij afspraken gemaakt. In 2025 zijn alle beheerde en onbeheerde speeltuinen geheel rookvrij.

Gerealiseerd:

- In 2020 is er contact en afstemming gezocht met de landelijke organisatie Kinderboerderijen Actief en NUSO Speelruimte Nederland.
- Kinderboerderijen: De Wissel; Beetsterzwaag, Anna Zijlstra Hoeve; Dokkum, De Naturij; Drachten, Ten Woude; Heerenveen, Het Hooivak; Hoorn, Kinderboerderij; Leeuwarden, KB Sneek; Sneek, Doniastate; Stiens

Alle kinderboerderijen in Fryslân zijn telefonisch benaderd. Er is gesproken over Rookvrije Generatie en advies en begeleiding aangeboden.

- Maart 2021: 4 kinderboerderijen rookvrij
3 gedeeltelijk rookvrij
1 nog niet
- November 2022: 7 kinderboerderijen Rookvrij
1 nog niet

(Bron: GGD Fryslân en Rookvrije Generatie: rookvrij op de kaart)

- Dagattracties: Verkeers- en attractiepark Duinen Zathe Appelscha
Aventoeer Burgum
Sanjes Safari Feanwâlden
Aqua Zoo Leeuwarden
Sybrandy's Speelpark Oudemirdum

Van bovenstaande attractieparken is 1 geheel rookvrij, 3 gedeeltelijk rookvrij en 1 niet rookvrij.

- Zwembaden: Bosbad Appelscha, Appelscha, De Dúndelle, Bakkeveen, Tolhuisbad, Dokkum, De Sawn Doarpen, Gytsjerk, De Sawn Stjerren, Hallum, Zwembad Hemrik,

Hemrik, Swimfun, Joure, Us swimbad, Jubbega, Zwembad It Paradyske, Kollum, De Dobbe, Noordwolde, Openluchtwembad De Dúnatter, Schiermonnikoog, It Gryn, Stiens, Zwembad De Wispel, Tijnje, Mounewetter, Witmarsum, De Klomp, Wommels

9 zwembaden zijn rookvrij en van 6 is het onbekend.

(Bron: Rookvrije Generatie en GGD Fryslân)

- Beheerde en onbeheerde speeltuinen:

Er zijn 52 geregistreerde geheel rookvrije speeltuinen. De speeltuinen zijn veelal in beheer van de gemeenten en weinig aangesloten bij NUSO. In een aantal gemeenten is er contact met wijk- en dorpencoördinatoren over het rookvrij maken van speeltuinen en trapveldjes.

Voor de komende periode zullen we extra inzetten op speeltuinen in beheer van de gemeenten.

3. Stoppen met roken

GGD Fryslân vervult sinds 2019 een vangnetfunctie voor ondersteuning bij stoppen met roken voor doelgroepen die niet of nauwelijks bereikt worden door reguliere ondersteuning stoppen met roken. Gedacht kan worden aan statushouders, jongeren, chronisch zieken die niet of nauwelijks mobiel zijn, mensen met lage SES en taal- of communicatieproblemen. En daar waar gevraagd ondersteunen we groepen (bijvoorbeeld zwangeren of medewerkers van bedrijven). Er zijn zes stoppen-met-rokencoaches opgeleid.

- Aantal cliënten stoppen-met-rokenzorg GGD Fryslân
 - 2019: 49
 - 2020: 150
 - 2021: 83
 - t/m nov. 2022: 106
- In 2019 begeleiden de stoppen-met-rokencoaches van GGD Fryslân 49 mensen die een stoppoging ondernamen. In 2020 zijn er 150 cliënten begeleid. De stoppen-met-rokenzorg heeft ondanks de coronamaatregelen doorgang gevonden door aanpassing van de ondersteuning. In plaats van fysieke contacten werd waar nodig (video)bellen ingezet.
- In de gemeenten de Fryske Marren en Súdwest-Fryslân is deelgenomen aan de pilot Lokale Zorgpaden van het Trimbos Instituut. Met diverse zorgaanbieders worden er lokale zorgpaden ontwikkeld, de landelijke pilot is afgerond maar de werkgroep is nog bezig met de verdere ontwikkeling hiervan.
- Er vindt afstemming plaats met Verslavingszorg Noord Nederland (de juiste zorg op de juiste plaats) en er is contact met diverse praktijkondersteuners en ziekenhuizen. Vanuit GGD Fryslân vervullen wij een vangnetfunctie voor ondersteuning bij stoppen met roken. Komt er vanuit een zorginstelling een vraag dan bemiddelen we of het opgepakt kan worden door de reguliere stoppen-met-rokenzorg.
- In 2022 is er provinciaal een inventarisatie gedaan naar de stoppen-met-rokenzorg en is er een begin gemaakt met de sociale kaart Stoppen met roken: [Roken - GGD Fryslân \(ggdfryslan.nl\)](https://www.ggd Fryslan.nl).

- De vangnetfunctie stoppen-met-rokencare vanuit GGD Fryslân is nog steeds noodzakelijk omdat we merken dat er nog geen dekkend netwerk stoppen-met-rokencare in Fryslân is. Wat ook opvalt is dat huisartsenpraktijken stoppen met het aanbieden van stoppen-met-rokencare om verschillende redenen zoals de registratie-eisen voor gekwalificeerde stoppen-met-rokencare. Dit signaal is aangekaart bij de houder van het kwaliteitsregister; Partnership Stoppen met Roken.

Wijkaanpak Stoppen met roken: “Een rookvrij leven voor iedereen”

Gemeenten De Fryske Marren en Smallingerland hebben zich aangemeld voor de integrale wijkaanpak. Het doel van de aanpak is om het aantal mensen dat rookt in kwetsbare wijken of dorpen te laten dalen. Daarbij wordt ook de samenhang in gezondheidsproblemen en sociale problemen aangepakt. De aanpak draagt bij aan het afnemen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen.

In onderstaande links worden de ervaringen gedeeld vanuit de leerkring door o.a. de wijkregisseur van GGD Fryslân; gemeente De Fryske Marren.

- [Wijkverkenning: ‘In de wijk doe je meer kennis op dan achter je laptop’ \(pharos.nl\)](https://pharos.nl/nl/stoppen-met-roken/wijkverkenning)
- [Leerkring Wijkaanpak Stoppen met Roken: ‘Ervaringen uitwisselen werkt heel motiverend’ \(pharos.nl\)](https://pharos.nl/nl/stoppen-met-roken/leerkring-wijkaanpak-stoppen-met-roken)
- [‘Een stoppen-met-roken-aanpak slaagt alleen als professionals en wijkbewoners samenwerken’ \(pharos.nl\)](https://pharos.nl/nl/stoppen-met-roken/een-stoppen-met-roken-aanpak-slaagt-alleen-als-professionals-en-wijkbewoners-samenwerken)

4. Publiekscampagnes

GGD Fryslân voert al langere tijd de landelijke campagnes Stoptober en Smokefree Challenge uit.

- **Stoptober**
 - In 2019 namen er 929 Friezen deel aan [Stoptober](#).
 - In 2020 waren er 1035 Friese deelnemers. In de gemeente Súdwest-Fryslân is in samenwerking met VNN en de gemeente een online Stoptober-groepstraining opgezet. Helaas is deze vanwege te weinig belangstelling niet in groepsverband uitgevoerd. De deelnemers zijn uiteindelijk individueel begeleid.
 - In 2021 deden 929 mensen mee in Fryslân door zich aan te melden via de website. Een onbekend aantal deelnemers meldde zich echter ook aan via de app. Landelijk waren er ongeveer 50.000 deelnemers.
 - We organiseerden de Stop 11-stedentocht en een bijeenkomst in Franeker als voorbereiding op de campagne. Vanaf 3 september 2021 deelden we als voorbereiding op Stoptober via social media iedere week een tip vanuit een van de elf steden. [Facebook GGD Fryslân](#) / [GGD Fryslân - YouTube](#).
 - In 2022 meldden 463 Friese deelnemers zich aan via de website van Stoptober. Een onbekend aantal deed mee via de Stoptober-app. Het cijfer van 463 is dan ook niet representatief. Ook nu waren er landelijk ongeveer 50.000 deelnemers.
 - Helaas was er onvoldoende belangstelling voor de georganiseerde gratis theatervoorstelling van DE STOPPERS (met na afloop informatie over Stoptober) op

14 september in Wommels.

- **Smokefree Challenge**

De [Smokefree Challenge](#) is bedoeld voor leerlingen klas 1 en 2 van het voortgezet onderwijs. Alle leerlingen kunnen meedoen, van praktijkonderwijs tot en met vwo. De challenge heeft als doel om de niet-roken norm zo lang mogelijk vast te houden. We richten ons hierbij op de voordelen van niet-roken. Dit betekent dus dat juist ook klassen waarin niet wordt gerookt mee kunnen doen! Werving voor de Smokefree Challenge gaat in samenwerking met de jeugdverpleegkundigen 12+ en gezondheidsbevorderaars van GGD Fryslân, VNN en Trimbos Instituut.

Aantal deelnemende klassen vanaf 2019 in Fryslân:

- 2019 - 49 klassen van 8 scholen
- 2020 - 35 klassen van 6 scholen
- 2021 - 44 klassen van 11 scholen
- 2022 - 98 klassen van 11 scholen

- **PUUR rookvrij**

Intern (via intranet Vera) en via sociale media wordt er op gezette tijden aandacht gevraagd voor de landelijke campagne [PUUR rookvrij](#). Het doel van deze campagne is om rokers aan te zetten tot een serieuze stoppoging, net zo lang tot ze definitief gestopt zijn. Het focust op de positieve kanten van stoppen met roken en laat rokers nadenken over hun leven als niet-roker.

- **Wereld Niet Roken Dag**

Intern en extern (via social media GGD) is er jaarlijks aandacht voor Wereld Niet Roken Dag op 31 mei.

- **Rookvrije Generatie Award Fryslân**

We organiseerden in 2022 voor de eerste keer de [Rookvrije Generatie Award Fryslân](#). Daarvoor deden we mee aan de landelijke campagne. Er waren in Fryslân acht genomineerden, voor ons allemaal winnaars want ze zetten zich allen in voor de Rookvrije Generatie! De prijzen zijn gegaan naar Verslavingskliniek Bolsterburen Heerenveen, Strategisch Platform Jeugd Tytsjerksteradiel en Ton Visser uit Bolsward.

“De Rookvrije Generatie Award Fryslân is een wedstrijd, georganiseerd door GGD Fryslân en gefaciliteerd door de Rookvrije Generatie, waarbij zowel inwoners van Fryslân als een jury stemmen op het beste initiatief dat bijdraagt aan een 'Rookvrije Generatie'. Het doel van deze Friese Award is om iedereen, die in Fryslân enthousiast bezig zijn met het organiseren en realiseren van rookvrije omgevingen, in het zonnetje te zetten. Door mooie initiatieven onder de aandacht te brengen, raken anderen geïnspireerd om ook een bijdrage te leveren aan de 'Rookvrije Generatie' in Fryslân. Iedereen kan iets doen en dat wordt op deze manier steeds meer zichtbaar en voelbaar.”

- **Promotievideo De Fryske Marren**

We hebben meegewerkt aan de promotievideo “Wij zijn rookvrij, en jij?” van gemeente De Fryske Marren: [Op weg naar een rookvrije generatie in De Fryske Marren - YouTube](#).

5. Ondersteuning bedrijfsleven

Er is reeds resultaat geboekt bij de volgende bedrijven en organisaties:

- Bedrijf bouwsector: negen medewerkers zijn in begeleiding voor stoppen met roken. Het bedrijf is tevens bezig rookvrij beleid op te stellen en wil komen tot een rookvrij terrein (na de bouwvak 2021). Door coronamaatregelen loopt dit proces wel wat vertraging op.
- Culturele organisatie: mede door ondersteuning en advies van programmaleider zijn alle locaties en terreinen rookvrij en is er rookbeleid opgesteld. Er is stoppen-met-roken-begeleiding aangeboden aan de medewerkers.
- Meerdere gemeenten in Fryslân zijn actief om een rookvrije organisatie te worden, inclusief rookvrije terreinen. Dit doen ze op verschillende manieren, zoals het uitvoeren van een enquête onder medewerkers over rookvrije omgevingen, het opstarten van een werkgroep rookvrije organisatie en het aanbieden van stoppen-met-rokenzorg aan medewerkers.

6. Rookvrije Generatie Fryslân in het nieuws; een greep uit de berichten

Roken stap voor stap helemaal verbieden: ook een goed idee voor Nederland?

12 december 2021, 07:41 • 2 minuten leestijd

De plannen in Nieuw-Zeeland om het roken helemaal uit te bannen zijn erg ambitieus, maar misschien ook wel een goed voorbeeld voor Nederland. Dat zegt Tom Brandsma, gezondheidsbevorderaar bij GGD Fryslân.

Op nei in smookfrije generaasje yn 'e Greidhoeke

WOMMELS – Ek dit jier stiet de moanne oktober wer yn it ramt fan Stoptober. Fan 1 oktober ôf sille in protte Friezen wer de útdaging oangean om 28 dagen net te smoken. Dogge jo ek mei?

It kin dreech wêze om op te hâlden mei smoken, mar in perioade fan 28 dagen is te oersjen. Troch 28 dagen net te smoken, erfare jo wat de positive effekten binne fan it smookfrij wêze. De measte ûntwenningsskynsels hawwe jo dan feitliks al hân en as it 28 dagen slagget: miskien dan ek wol langer! It sykheljen giet makliker, jo krije mear enerzjy, jo rûke en friisser út better, jo hûd begjint der frisser te sjen, jo rûke net mear nei reek en boppedat: jo binne in goed foarbyld foar de (berns)bern!

Troch net te smoken wurde bern ek net ûnfrijwillich bleatsteld oan skealike reekdieltsjes en hawwe sy sels ek minder oanstried om de earste sigaret op te stekken. Sa

leverje jo in bydrage oan in sûne, smookfrije generaasje yn de eigen Greidhoeke! En jo hoege it net allinne te dwaan: meld jo oan by stoptober.nl foar tips en stipe.

Smookfrije omjouwingen
Eltsenien kin meihelpe oan in smookfrije generaasje yn de Greidhoeke. Jo kinne oan 'e slach mei smookfrije omjouwingen lykas sportterreinen, boarterstunen, bedriuwen, ensfh. Sjoch foar ideeën op de hiemside fan de rookvrije generaasje, rookvrijegeneratie.nl. Ek kinne wy mei jimme meitinke hoe oan de slach te gean. Stjoer dêrfoar in mailtje nei rookvrijegeneratie@ggdfryslan.nl.

Links Akke Hofstee, rjochts Jantsje Heeringa – programmalieders Rookvrije Generatie Fryslân

HARLINGEN

Nieuws Sport Voetbal

UW EIGEN BOEK?

Wij drukken Boeken met Liefde en Passie!

Nieuws

Rederij Doeksen genomineerd voor Rookvrije Award Fryslân 2022

11-5-2022 om 08:41

GGD Fryslân heeft Rederij Doeksen genomineerd voor de Rookvrije Generatie Award 2022. Wie in Harlingen de veerboot van Rederij Doeksen neemt naar de Waddeneilanden Vlieland of Terschelling, reist inmiddels helemaal rookvrij. Dat scheelt ook heel veel peuken in de zee.

Dirk Spoor.

-1°C 0 km

8 juni 2022

LEEUWARDER COURANT

Voorpagina Net binnen Mijn gemeente Friesland Lifestyle Werk Sport Cultuur Economie Opinië

Verslavingskliniek Bolsterburen in Heerenveen krijgt prijs van GGD Fryslân voor bijdrage aan rookvrije generatie

8 juni 2022, 18:21 • Heerenveen

Deel dit artikel

De uitreiking van de Rookvrije Generatie Award in het Posthuus Theater in Heerenveen. FOTO GGD FRYSLÂN

7. Infographic - cijfers in beeld

AANTAL ROKERS IN FRYSLAN / NEDERLAND

Leeftijd in vijf categorieën	Fryslân % rokers	Nederland % rokers
18-34 jaar	26,6	22,2
35-49 jaar	18,1	17,4
50-64 jaar	17,3	16,5
65-74 jaar	12,1	11,9
75 jaar en ouder	6,4	6,6
Totaal	17,6	16,6

(Bron: volwassenen- en ouderenmonitor 2020)

ROOKVRIJE OMGEVING (RVO) | HOEVER ZIJN DE 18 GEMEENTEN IN FRYSLAN

	aantal gemeenten
• Geen plannen of activiteiten	0
• Eerste stappen gezet, (nog) geen beleid RVO	11
• Plan RVO + eerste stappen in de uitvoering	5
• Plan RVO + actieve uitvoering	2

ROOKVRIJE GENERATIE IN NOTA'S GEMEENTELIJK GEZONDHEIDSBELEID

16

ROOKVRIJE GENERATIE IN SPORTAKKOORD

17

STOPPEN MET ROKEN-ZORG VAN GGD FRYSLAN

Aantal cliënten in 2019	49
Aantal cliënten in 2020	150
Aantal cliënten in 2021	83
Aantal cliënten t/m nov. 2022	102
Klanttevredenscijfer (schaal 0-10)	8,4

STOPTOBER | AANTAL DEELNEMERS IN FRYSLAN

2019	929
2020	1035
2021	1248
2022 via website aangemeld	463
2022 via Stoptober-app	onbekend

SMOKEFREE CHALLENGE, 1E EN 2E KLASSEN VO

Aantal deelnemende klassen in Fryslân	
2019	49
2020	35
2021	44
2022	98

KINDERBOERDERIJEN IN FRYSLAN

Rookvrij	7
Gedeeltelijk rookvrij	0
Nog niet rookvrij	1

KINDEROPVANG | 146 HOUDERS KINDEROPVANG IN FRYSLAN

Aantal die enquête invulden	75
Waarvan rookvrij (94%)	71

ROOKVRIJE SCHOOLPLEINEN IN FRYSLAN

PO	98%
VO	97%
MBO	95%
HBO	92%
(gebaseerd op landelijke cijfers)	

8. Contactgegevens

Heeft u een vraag of wilt u meer weten? Neem dan contact met ons op:

- Algemeen:
Rookvrije Generatie Fryslân
rookvrijegeneratie@ggdfryslan.nl
- Programmeleiders Rookvrije Generatie Fryslân:

Jantsje Heeringa j.heeringa@ggdfryslan.nl 088 – 22 99 576	Akke Hofstee a.hofstee@ggdfryslan.nl 088 – 22 99 358
---	---
- Of neem contact op met uw lokale contactpersoon ([gezondheidsbevorderaar](#) of [adviseur gezondheidsbeleid](#)) van GGD Fryslân.

